

Both ENDS aanbevelingen beleidsmakers COP27

Stoppen publieke steun aan fossiel energie

Nederland heeft samen met 33 andere landen op COP26 in Glasgow de verklaring ondertekend om te stoppen met de directe overheidssteun voor fossiele-energieprojecten in het buitenland. Op 3 november jl. heeft de regering bekendgemaakt hoe zij deze belofte wil gaan uitvoeren. Helaas heeft het Nederlandse beleid aanzienlijke tekortkomingen, in de vorm van uitzonderingen en een overgangperiode. Om onze klimaatdoelen te halen, moeten deze worden rechtgezet. Hiernaast bestaat de uitdaging er nu uit om zo veel mogelijk andere landen zich bij de COP26-verklaring te laten aansluiten. Voor Nederland ligt tijdens COP27 dus een opdracht om het eigen beleid aan te scherpen en de twijfelende landen en instanties te overtuigen om zich bij aan te sluiten en te zorgen dat er meer financiering vrij wordt gemaakt om groene projecten te ondersteunen. Daarvoor zijn een aantal stappen nodig:

- Zorg dat de ondertekenaars van de COP26-verklaring waarin ze beloven te stoppen met directe overheidssteun voor fossiele-energieprojecten in het buitenland, hun belofte nakomen zonder daarbij uitzonderingen toe te staan die zorgen voor fossiele *lock-in*-effecten en gestrande activa. Voor Nederland betekent dit het schrappen van de transitieperiode, de uitzonderingen onder het mom van leveringszekerheid en de achterdeuren voor bestaande projecten. Zorg dat nieuwe landen de COP26-verklaring ondertekenen, waaronder ook twijfelers zoals Australië en Noorwegen.
- Stop met alle fossiele subsidies en met nieuwe olie- en gaswinningsprojecten in Nederland zelf. Sluit aan bij de [Beyond Oil and Gas \(BOGA\) alliantie](#) en maak werk van een [Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty](#).
- Breid de overheidssteun aan schone-energieprojecten uit, zoals beloofd in het Parijsakkoord. De prioriteit moet liggen bij projecten op basis van de *just transition*-principes, waarbij ontwikkelende landen profiteren en er sprake is van gedeeld eigenaarschap.

Rechtvaardige Klimaatfinanciering

Nederland levert een betekenisvolle bijdrage aan de internationale \$100 miljarddoelstelling voor klimaatfinanciering en verwacht hiervoor per 2025 tenminste €1,8 miljard te genereren. Echter, dit bedrag komt uit het ODA-budget – en gaat dus ten koste van ontwikkelingssamenwerking – en moet bovendien voor de helft (900 miljoen) worden opgebracht door de private sector. Ook zien we dat klimaatgeld lokale gemeenschappen en vrouwen niet bereikt en veelal wordt ingezet voor klimaatprojecten die mens en natuur juist schaden. Ontwikkelde landen zijn hun belofte om 100 miljard dollar per jaar aan klimaatfinanciering te bieden aan ontwikkelingslanden niet nagekomen, met een vertrouwenscrisis tot gevolg. We vragen daarom:

- Maak Nederlandse klimaatfinanciering additioneel aan het ODA-budget. Een stijgend klimaatbudget gaat in de huidige situatie ten koste van andere urgente prioriteiten voor ontwikkelingssamenwerking.
- Roep andere landen op hun *fair share* aan klimaatfinanciering bij te dragen en pleit in de COP27-onderhandelingen voor een nieuw internationaal klimaatfinancieringsdoel vanaf 2025: klimaatfinanciering moet additioneel worden aan ODA-begrotingen, en er moeten concrete subdoelstellingen worden geformuleerd (over het percentage giften versus leningen, de balans tussen adaptatie en mitigatie, en de toegankelijkheid voor lokale gemeenschappen).
- Stel lokale gemeenschappen, vrouwen en inheemse volken die nu in de frontlinie van de klimaatcrisis leven, centraal bij het opzetten, toekennen en monitoren van alle klimaatprojecten. Lokaal gedreven, door vrouwen geleide klimaatoplossingen ([gender-just climate solutions](#)) spelen een cruciale rol. Promoot actief de [Locally-Led Adaptation Principles](#) waar Neder-

Both ENDS

Nobelstraat 4
3512 EN Utrecht
The Netherlands

Telephone +31 85 060 50 58
e-mail info@bothends.org
website www.bothends.org

land zich ook aan heeft gecommiteerd en investeert in innovatieve financieringsmechanismen zoals small grants funds, die de barrière van bureaucratie tussen fondsen en financiers en lokale gemeenschappen op de grond kunnen overbruggen.

- Stop met het financieren van *false solutions* zoals grote waterkrachtcentrales waarin mensen- en milieurechten niet worden gerespecteerd, maar kijk naar echt transformatieve initiatieven, zoals [agro-ecologie](#).
- Zorg dat klimaatfinanciering de afhankelijkheid tussen ontwikkelde en zich ontwikkelende landen niet nog verder vergroot (door leningen om te zetten in giften en in te zetten op de versterking van lokale structuren en actoren in plaats van op internationale banken en bedrijven).
- Richt een fonds voor klimaatschade (*loss & damage*) op.

Inclusiviteit, gendergelijkheid en vrouwenrechten

Nederland positioneert zich internationaal als voorvechter van gendergelijkheid en vrouwenrechten, en werkt op dit moment aan plannen voor een Feministisch Buitenlandbeleid. Gendergelijkheid ontbreekt echter in de kabinetsinzet voor COP27. Wel gaat in de delegatie een onderhandelaar mee die zich specifiek op gendergelijkheid zal richten. Wij hebben de volgende suggesties:

- Zet gendergelijkheid en rechtvaardigheid als dwarsdoorsnijdend thema op de agenda bij *alle* onderwerpen die worden besproken tijdens de UNFCCC-onderhandelingen, dus ook juist rondom technologie, mitigatie, financiering, etc.
- Waarborg en bepleit inclusieve besluitvorming over klimaatbeleid. Zet in op veel meer vrouwen in besluitvormingsprocessen, van UNFCCC en IPCC tot lokale en nationale overheden tot IFI's, tot banken en bedrijven.
- Waarborg en bepleit toegankelijke, inclusieve en *gender-just* klimaatfinanciering onder andere bij het grootste klimaatfonds, het Green Climate Fund. Op dit moment is dit verre van het geval, zie meer data en concrete aanbevelingen hier: GAGGA [Call to Action for Gender just Climate Finance](#).
- Stel de enorme uitdagingen rondom inclusiviteit en het recht op protesteren op deze COP in Egypte – en aankomende COP's – aan de kaak.

Landbouw

Uit [onderzoek](#) blijkt dat nu slechts minder dan 10 procent van het Nederlandse ODA budget voor landbouw- en voedselprogramma's naar écht duurzame landbouw gaat die meerdere agro-ecologische elementen omarmt. Bij het Green Climate Fund is dat aandeel niet veel groter. Nederland kan als landbouwland tijdens de COP het goede voorbeeld geven en dit aandeel flink te verhogen door te zorgen dat:

- Overheidssteun op een holistische manier en volgens agro-ecologische principes bijdraagt aan biodiversiteit en bodemgezondheid.
- Lokale boeren en vooral vrouwen en jongeren zelf zeggenschap krijgen over hoe het geld besteed wordt, en daarmee ook meer zeggenschap over het gebruik van hun land en voedselproductie krijgen. Dat kan door lange-termijnfinancieringen te garanderen en samen met duurzame boeren de kaders vorm te geven. *Small grants funds* (zie het kopje rechtvaardige klimaatfinanciering) zijn hier een uitgelezen instrument voor, omdat deze lokaal geworteld zijn en daardoor geld terecht laten komen waar de behoefte is en waarbij lokale boeren, jongeren en vrouwen zelf kunnen besluiten waar het geld aan besteed wordt.
- Publieke financiering altijd bijdraagt aan meer lokale en regionale voedselketens zodat de aarde minder belast wordt door vervuilende voedseltransporten over veel te lange afstanden.

Both ENDS side events tijdens COP27

12 November 2022, 15:00 - 16:30: Local perspectives to make gender-just climate finance a reality
(see: <https://www.bothends.org/nl/Actueel/Agenda/Local-perspectives-to-make-gender-just-climate-finance-a-reality/>)

14 November 2022, 18:30 - 20:00: Climate finance towards resilient and agroecological food systems
(<https://www.bothends.org/en/Whats-new/Events/Climate-finance-towards-resilient-and-agroecological-food-systems/>)

Contactinformatie COP27

Daan Robben – klimaatfinanciering, vrouwenrechten – d.robben@bothends.org, +31 6 4420 7373

Niels Hazekamp – fossiele subsidies, public finance – n.hazekamp@bothends.org, +31 6 8190 6281

..